



Główny Inspektorat
Ochrony Środowiska

Unia Europejska
Fundusz Spójności



Dobre praktyki wykonywania programów ochrony środowiska przed hałasem

ZAMÓWIENIE I REALIZACJA

Lemitor
OCHRONA ŚRODOWISKA

AKUSTIX

IOŚ-PIB



Główny Inspektorat
Ochrony Środowiska

Unia Europejska
Fundusz Spójności



Dobre praktyki wykonywania programów ochrony środowiska przed hałasem

Autorzy opracowania

AKUSTIX

AkustiX sp. z o.o.
ul. Wiosny Lużów 54,
62 - 081 Przeźmierowo

Lemitor
OCHRONA ŚRODOWISKA

LEMITOR OCHRONA ŚRODOWISKA sp. z o.o.
ul. Jana Długosza 40
51-162 Wrocław

 **IOŚ-PIB**

Państwowy Instytut Badawczy
ul. Krucza 5/11D 00-
548 Warszawa

Zespół autorski

Przemysław Lewicki
(kierownik tematu)

Piotr Kokowski
Paweł Libiszewski
Michał Gałuszka
Tomasz Kaczmarek
Dominika Sobocińska
Maciej Siemek
Agnieszka Szczęsna
Grzegorz Szyliński
Patrycja Chacińska

Nadzór merytoryczny GIOŚ

Anna Taras
Katarzyna Wiśniewska
Paulina Pilaszek-Durlik

ZAKRES/FORMA/ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

Celem opracowania jest wsparcie merytoryczne organów zobowiązanych do sporządzenia programów ochrony środowiska przed hałasem oraz uregulowanie i uszczegółowienie wymagań odnośnie sposobu wykonywania i przekazywania informacji z tych programów w celu zapewnienia jednolitego standardu ich wykonywania oraz zgodności z wymaganiami KE.



**Przygotowany projekt programu
musi zostać uchwalony
przez sejmik województwa
do 18 lipca 2024,
a następnie co 5 lat
do 18 lipca.**



ZAKRES/FORMA/ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

Za Opracowanie projektu uchwały dla obszaru województwa odpowiada marszałek województwa.

Zobowiązany jest też do sporządzenia streszczenia programu ochrony środowiska przed hałasem (art. 119a ust. 2), które zawiera dane o programie niezbędne do przekazania Komisji Europejskiej. Te dwa elementy (tj. uchwalony POH oraz streszczenie) stanowią całość oraz łączą w sobie funkcje informacyjną:

- dla lokalnej społeczności oraz organów administracji publicznej terenu objętego opracowaniem,
- dla zarządców głównych dróg, linii kolejowych oraz głównych lotnisk,
- dla Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- dla Unii Europejskiej.

Przewidziano zapewnienie udziału społeczeństwa oraz przedstawienie projektu do zaopiniowania odpowiednim organom.



Projekt uchwały opiniowany jest przez:

- 1.** Prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- 2.** Zarządzających głównymi drogami,
- 3.** Zarządzających głównymi liniami kolejowymi lub liniami kolejowymi innymi niż główne linie kolejowe położone na terenie miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- 4.** Zarządzających głównymi lotniskami lub lotniskami, które zasięgiem emisji oddziałują na miasto o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- 5.** Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.



ZAKRES/FORMA/ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

Opracowanie stanowi zbiór wytycznych do sporządzania programów ochrony środowiska przed hałasem (POH) uwzględniających wymagania Dyrektywy 2002/49/WE, Dyrektywy 2007/2/WE oraz mechanizmu raportowania zgodnie z wytycznymi Europejskiej Agencji Środowiska w zakresie raportowania strategicznych map hałasu.

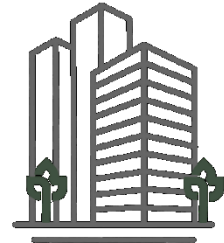
POH obejmuje **część opisową** (zdefiniowaną w art. 119a ust. 3 i 4 ustawy POŚ oraz w rozporządzeniu MKiŚ z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem) oraz **część graficzną**.



ZAKRES/FORMA/ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

Część opisowa obejmuje:

- Wstęp zawierający informacje ogólne o programie,
- Uzasadnienie zakresu zagadnień objętych programem, w tym danych i wniosków wynikających ze strategicznych map hałasu, oceny realizacji poprzedniego programu oraz analizy materiałów, dokumentów i publikacji wykorzystanych do opracowania programu,
- Opis działań w zakresie ochrony przed hałasem wraz z harmonogramem oraz obowiązków i ograniczeń wynikających z realizacji programu,
- Streszczenie sporządzonego w języku niespecjalistycznym.



ZAKRES/FORMA/ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

Część graficzna nie jest określona w przepisach a w dotychczasowej praktyce zamieszczano mapy przedstawiające stan klimatu akustycznego przed (stan obecny) i po zastosowaniu działania (stan prognozowany) lub ograniczano się wyłącznie do prezentacji map prognostycznych.

Wskazuje się na potrzebę:

- ujednoczenia kompozycji mapowych
- prezentacji przynajmniej mapy obrazującej obszar objęty działaniami krótkookresowymi (działania do 5 lat)
- na jednym arkuszu powinny znajdować się dwie mapy obrazujące stan klimatu akustycznego przed i po zastosowaniu zalecanego i/lub planowanego rozwiązania ograniczającego hałas
- mapy powinny być wykonane w skali umożliwiającej odpowiednią analizę efektów przed i po realizacji działania



STRONY INTERNETOWE

<https://www.gov.pl/web/gios/strategiczne-mapy-halasu>

<https://www.gov.pl/web/gios/programy-ochrony-srodowiska-przed-halaszem>

<https://www.gov.pl/web/gios/halas-dane-regionalne>

<https://www.eionet.europa.eu/reportnet/docs/noise>



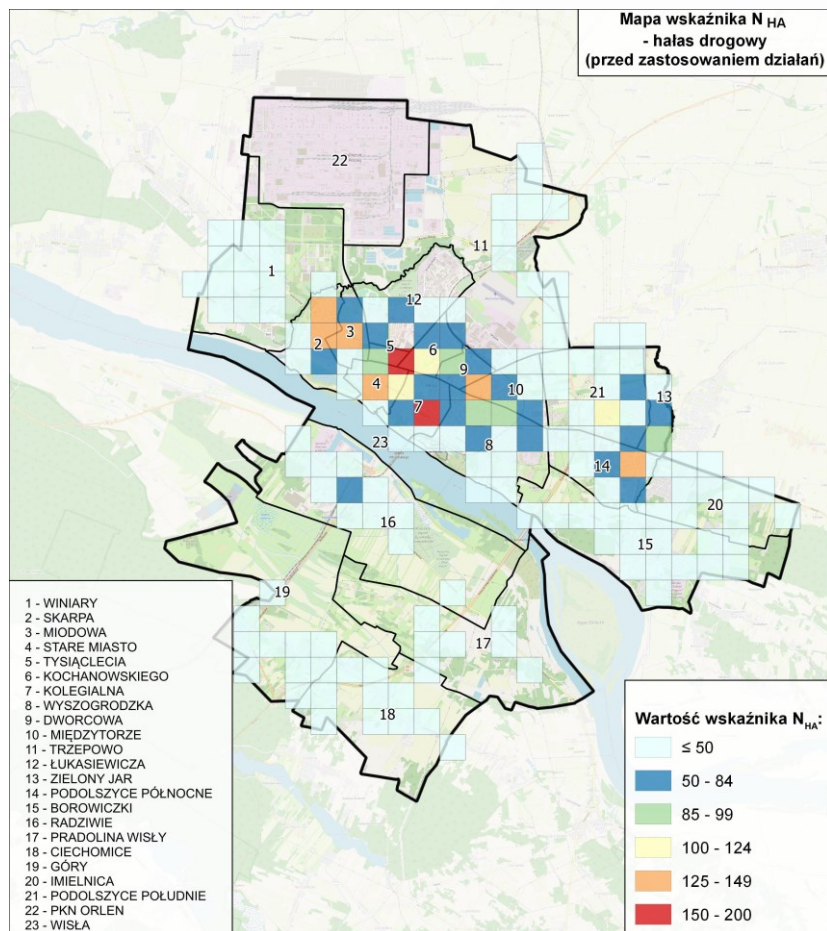
MAPA WSKAŹNIKA N_{HA} PRZED/PO REALIZACJI DZIAŁAŃ



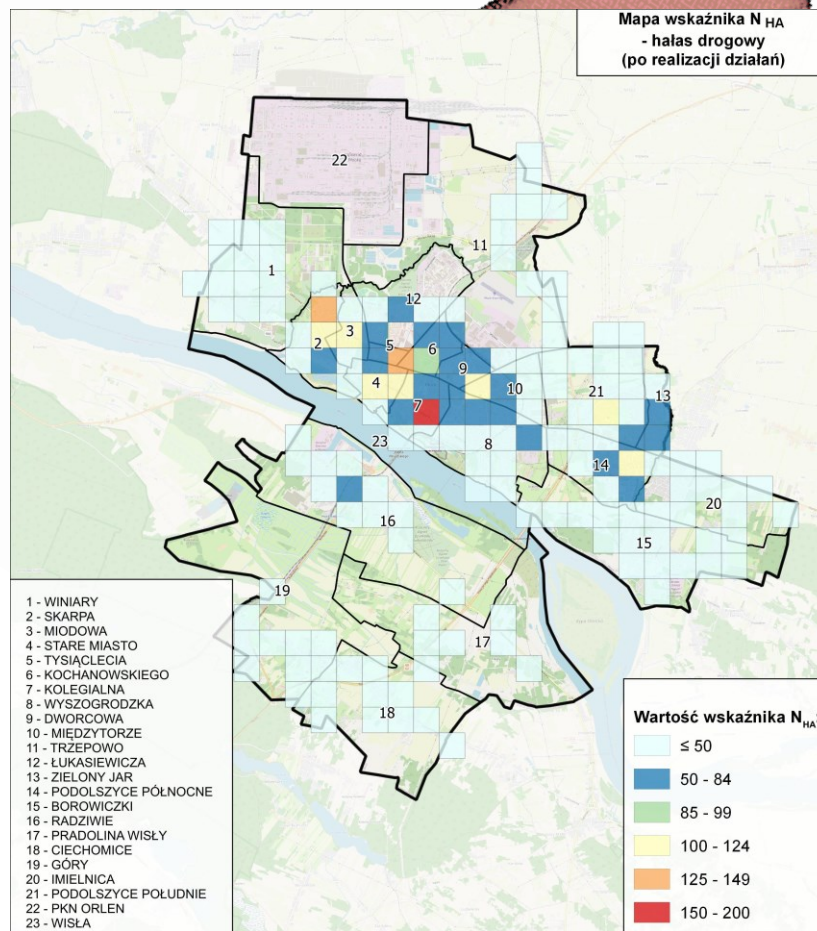
MAPA WSKAŹNIKA N_{HA} PRZED/PO REALIZACJI DZIAŁAŃ

DROGI (przykład 1)

Przed realizacją



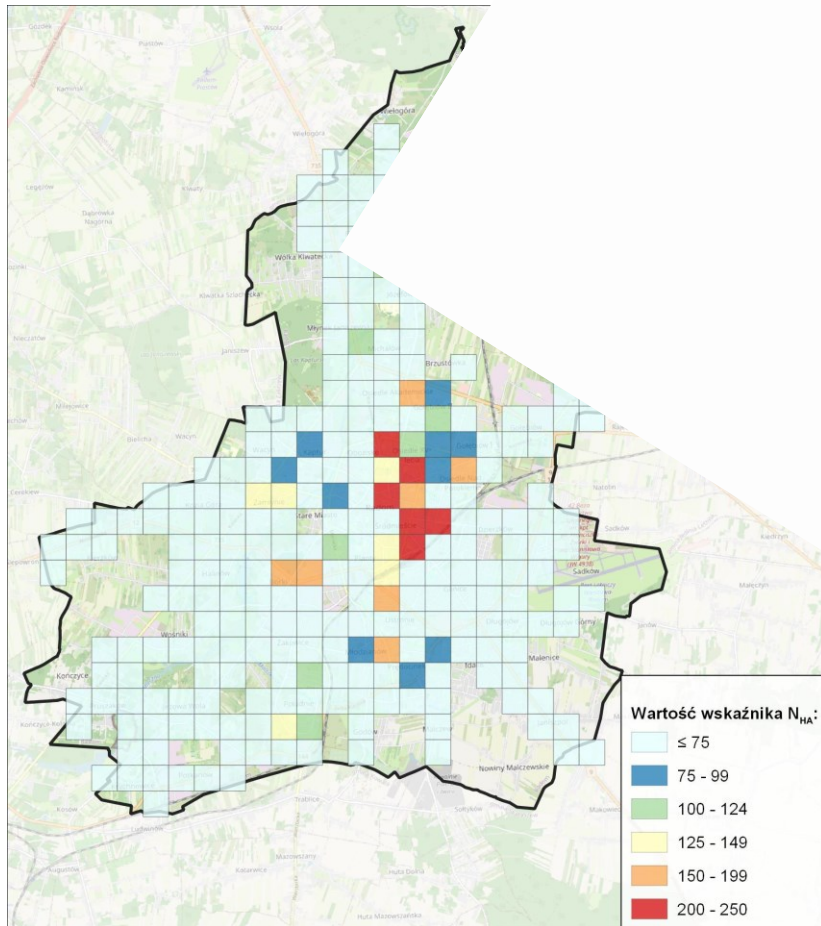
Po realizacji



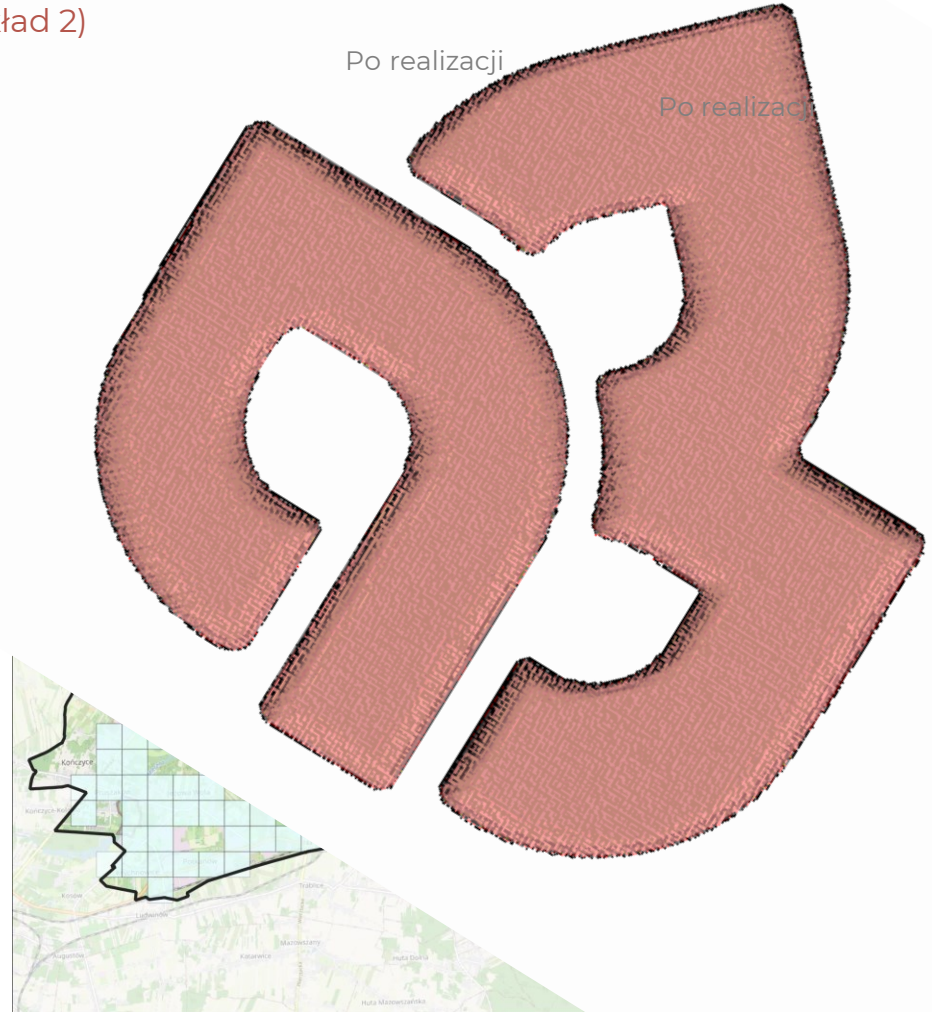
MAPA WSKAŹNIKA N_{HA} PRZED/PO REALIZACJI DZIAŁAŃ

DROGI (przykład 2)

Przed realizacją



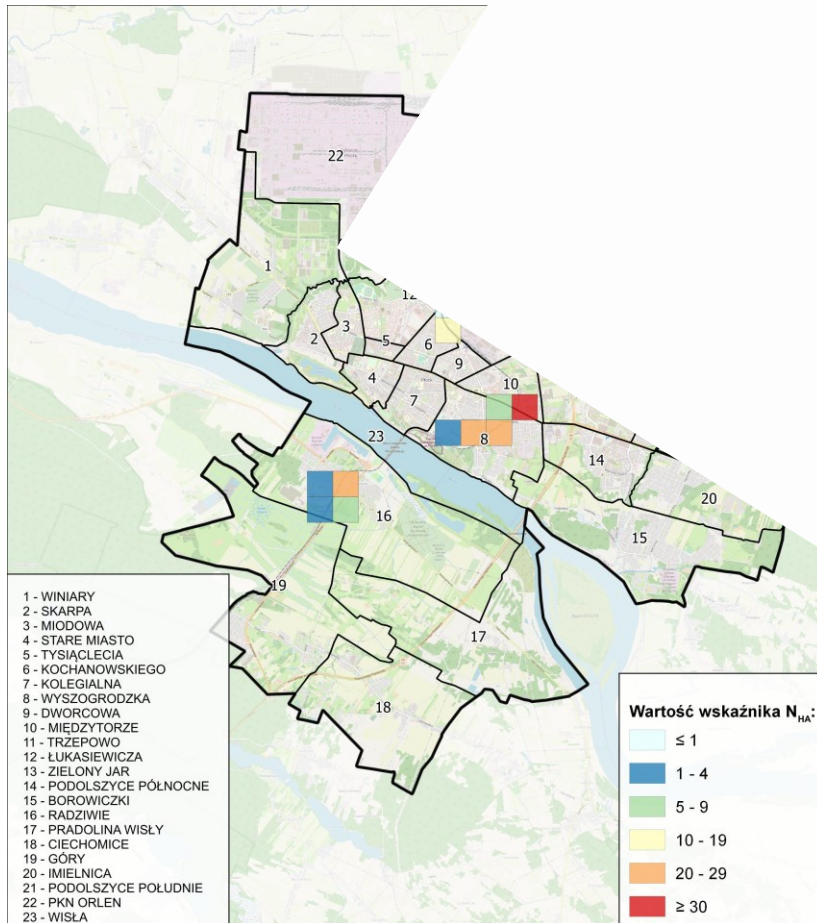
Po realizacji



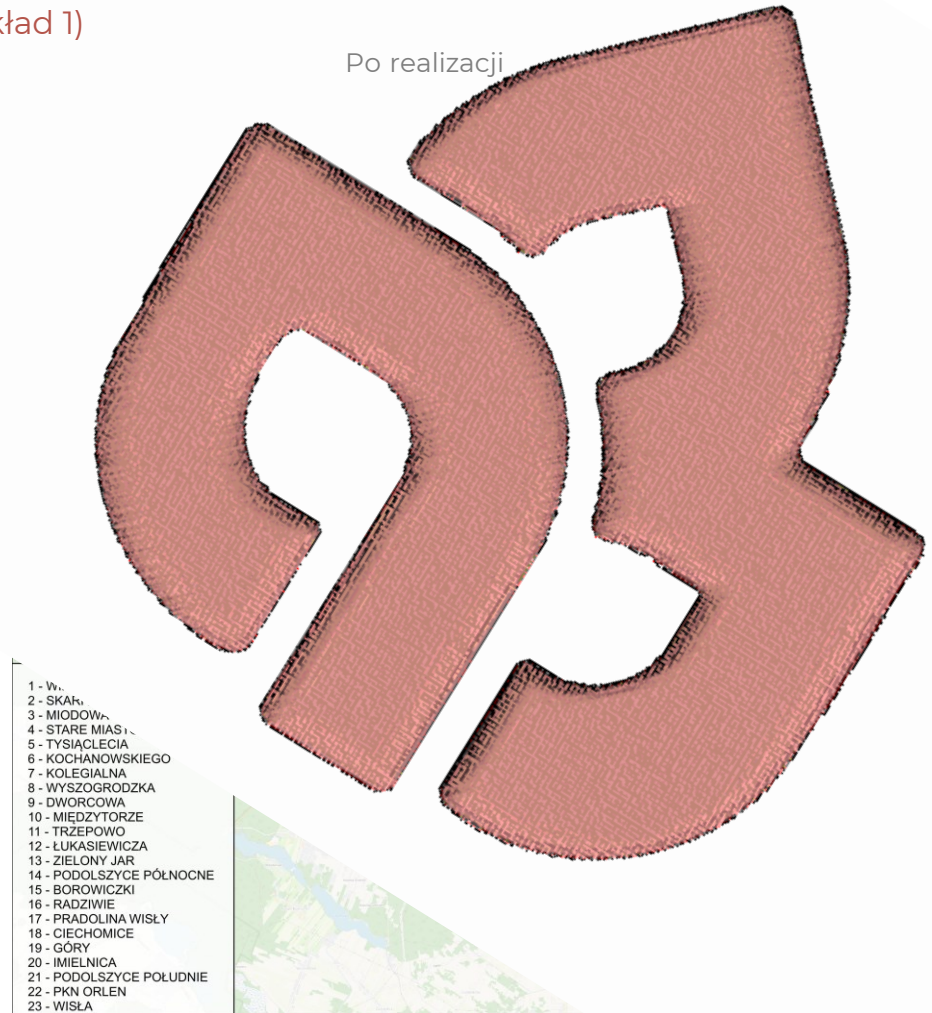
MAPA WSKAŹNIKA N_{HA} PRZED/PO REALIZACJI DZIAŁAŃ

KOLEJ (przykład 1)

Przed realizacją



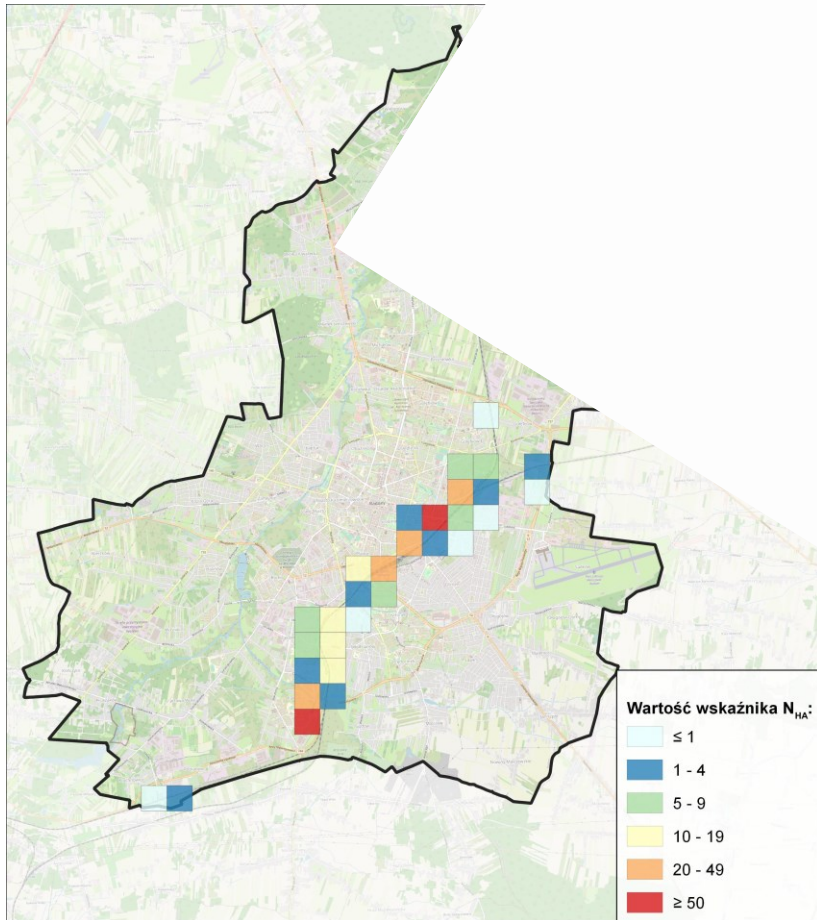
Po realizacji



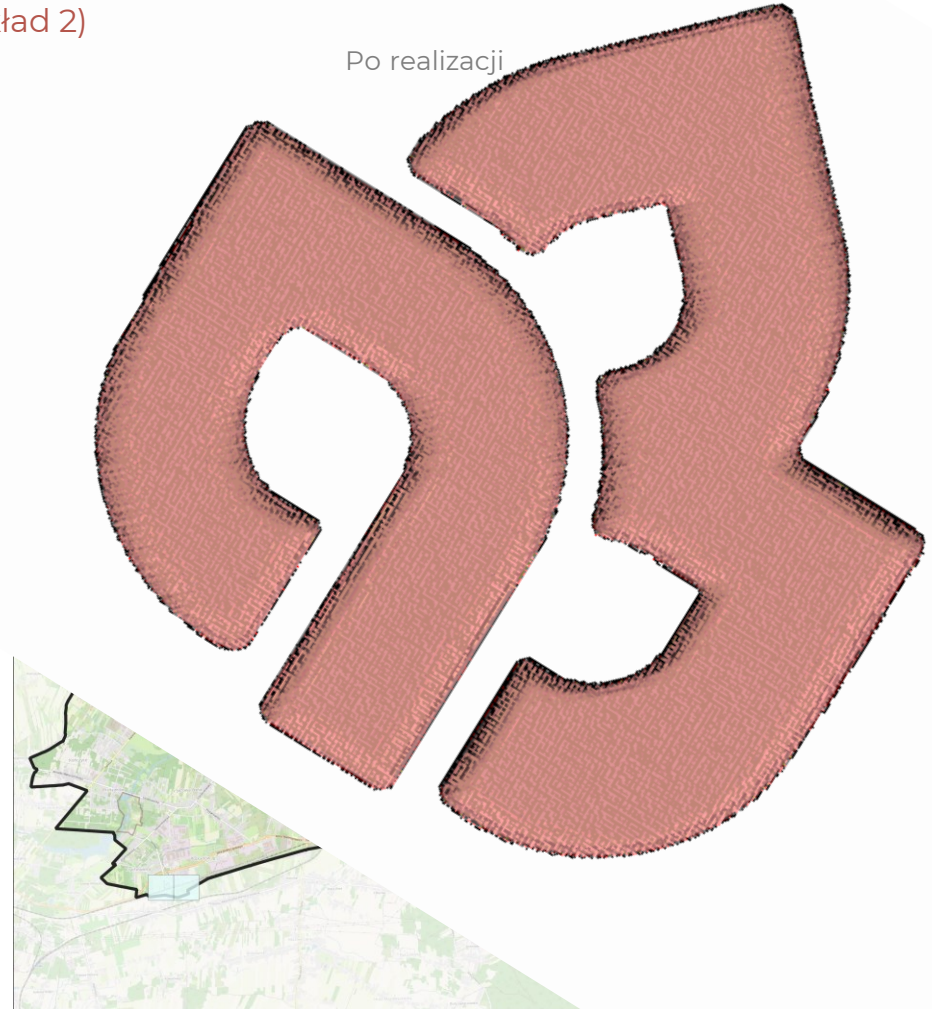
MAPA WSKAŹNIKA N_{HA} PRZED/PO REALIZACJI DZIAŁAŃ

KOLEJ (przykład 2)

Przed realizacją



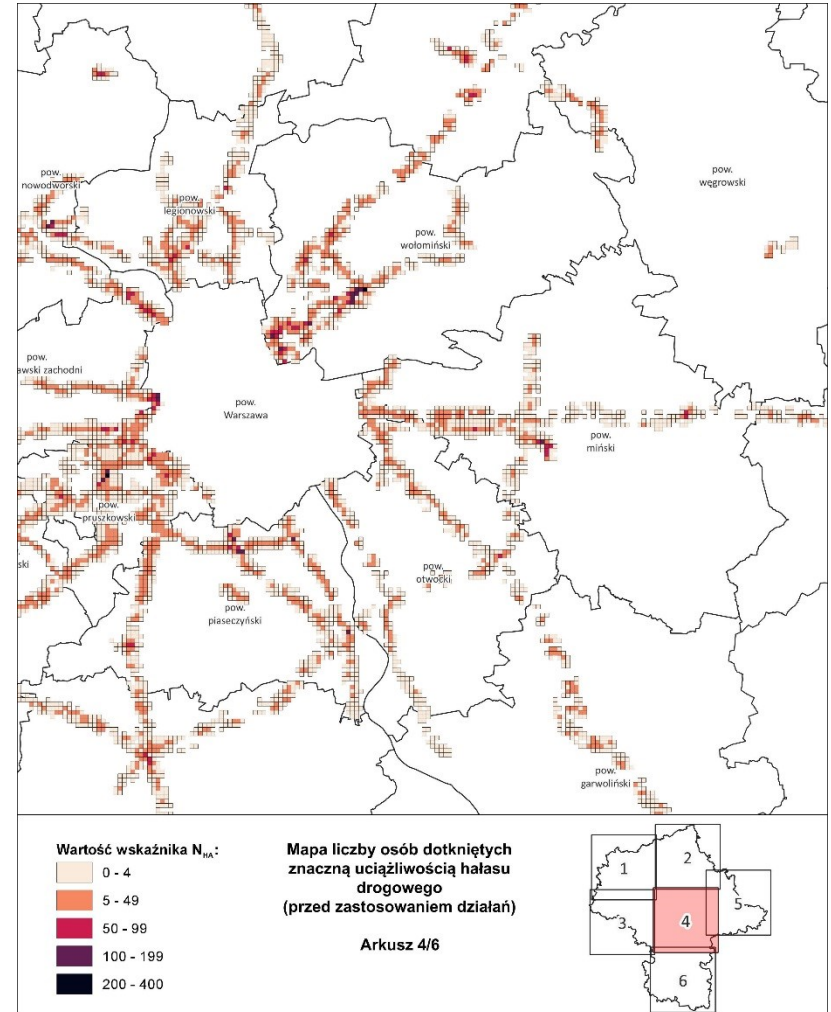
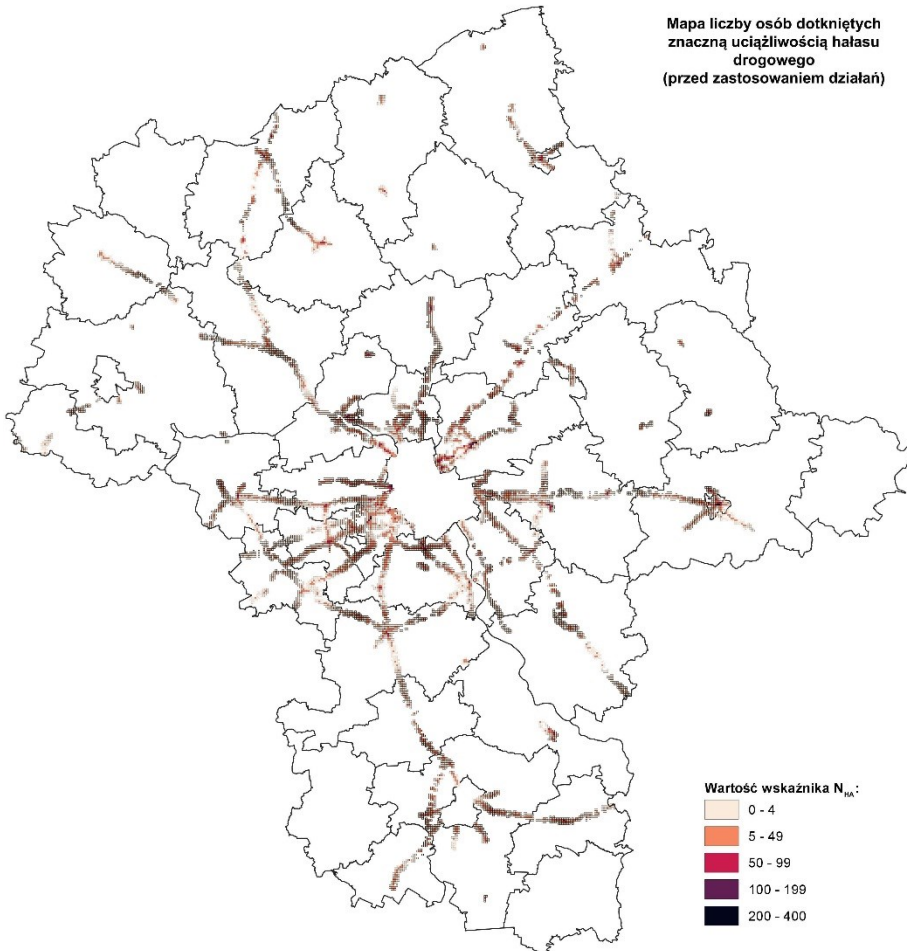
Po realizacji



MAPA WSKAŹNIKA N_{HA} PRZED/PO REALIZACJI DZIAŁAŃ

PROBLEM Z PREZENTACJĄ WYNIKÓW (PRZYKŁAD)

Mapa liczby osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu drogowego (przed zastosowaniem działań)



MATERIAŁY/DOKUMENTY/PUBLIKACJE STANOWIĄCE PODSTAWĘ REALIZACJI

Wymagania dotyczące POH określone zostały w dyrektywach Komisji Europejskiej oraz w przepisach krajowych

Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. UE. L. z 2002 r. Nr 189, str. 12 z późn. zm.)

Dyrektywa Komisji (UE) 2015/996 z dnia 19 maja 2015 r. ustanawiająca wspólne metody oceny hałasu zgodnie z dyrektywą 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. U. UE. L. z 2015 r. Nr 168, str. 1 z późn. zm.)

Decyzja wykonawcza komisji (UE) 2021/1967 z dnia 11 listopada 2021 ustanawiająca obowiązkowe repozytorium danych i obowiązkowy mechanizm cyfrowej wymiany informacji,

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.)

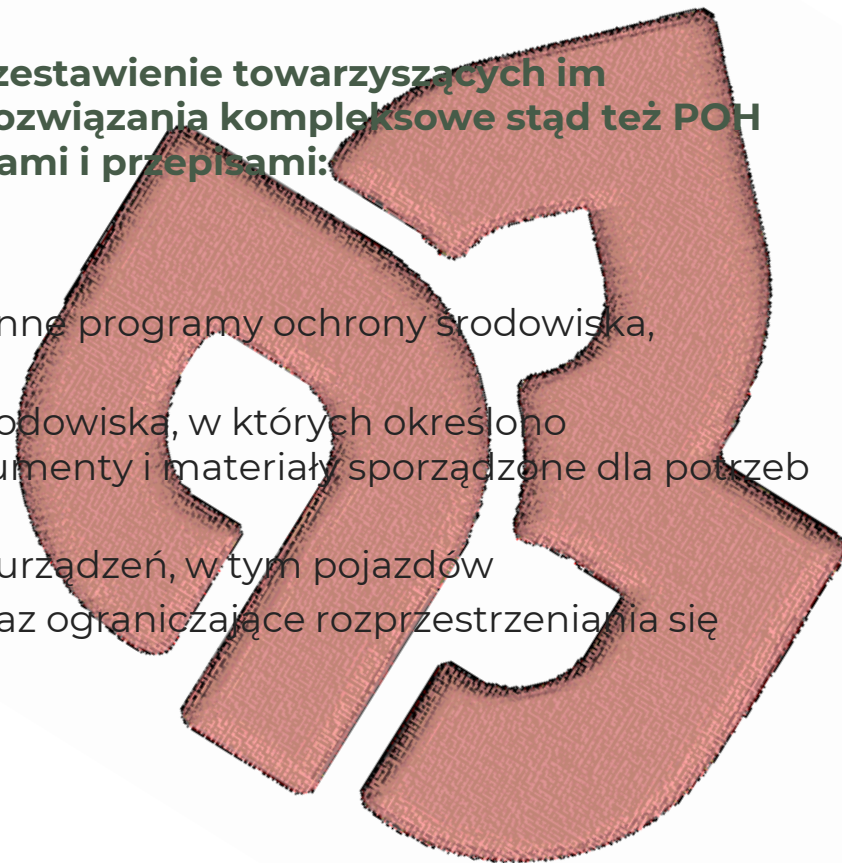
Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. 2021 poz. 1409 z późn. zm.),



MATERIAŁY/DOKUMENTY/PUBLIKACJE STANOWIĄCE PODSTAWĘ REALIZACJI

Konfrontacja wszystkich społecznych celów i zestawienie towarzyszących im uwarunkowań pozwala świadomie wybierać rozwiązania kompleksowe stąd też POH winny być spójne również z innymi dokumentami i przepisami:

- polityki, strategie, plany i programy
- obowiązujące wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, przepisy prawa, w tym prawa miejscowego
- decyzje określające warunki korzystania ze środowiska, w których określono dopuszczalne poziomy hałasu, oraz inne dokumenty i materiały sporządzone dla potrzeb postępowań administracyjnych
- przepisy dotyczące emisji hałasu z instalacji i urządzeń, w tym pojazdów
- planowane inwestycje ograniczające hałas oraz ograniczające rozprzestrzenianie się hałasu



MATERIAŁY/DOKUMENTY/PUBLIKACJE STANOWIĄCE PODSTAWĘ REALIZACJI

Tabela 3 Zestawienie dokumentów do opracowania POH – dokumenty krajowe

Programy, projekty	Nazwa dokumentu	Organ administracyjny	Lokalizacja
Programy drogowe	Rządowy Program budowy dróg krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.)	Ministerstwo Infrastruktury	Biuletyn Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury https://www.gov.pl/web/infrastruktura/programy-drogowe
	Program Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 roku		
	Program budowy 100 obwodnicy na lata 2020-2030		
Programy Rozwoju Kolei	Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej	Ministerstwo Infrastruktury	Biuletyn Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury https://www.gov.pl/web/infrastruktura/programy-rozwoju-kolei1
	Kierunki rozwoju transportu intermodalnego do 2030 r. z		

Dokumenty krajowe:

- programy drogowe
- programy rozwoju kolei
- strategie rozwoju transportu
- programy lotnicze

MATERIAŁY/DOKUMNTY/PUBLIKACJE STANOWIĄCE PODSTAWĘ REALIZACJI

Tabela 4. Zestawienie dokumentów do opracowania POH – dokumenty wojewódzkie

Dokumenty dla terenów poza aglomeracjami	Organ administracyjny	Lokalizacja
Strategia rozwoju województwa	Urząd Marszałkowski	Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego
Plany/Polityki/Strategie związane z transportem, np. Strategia rozwoju transportu/systemu transport/Regionalny plan transportowy	Urząd Marszałkowski	Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego

Dokumenty wojewódzkie



MATERIAŁY/DOKUMENTY/PUBLIKACJE STANOWIĄCE PODSTAWĘ REALIZACJI

Tabela 5. Zestawienie dokumentów aglomeracji

Dokumenty dla ter
Strategia .
Plany/Polityki/Strategie związane z transportem, . rozwoju publicznego transportu, plan zrównoważone, mobilności, polityka rowerowa, polityka mobilności



Dokumenty
dotyczące
terenów
aglomeracji

KATALOG DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM

METODY REDUKCJI HAŁASU U ŹRÓDŁA

- Hałas drogowy
- Hałas szynowy
- Hałas lotniczy
- Hałas przemysłowy

METODY REDUKCJI HAŁASU NA DRODZE PROPAGACJI

- Ekrany akustyczne
- Zielone ściany
- Szklane elewacje frontowe

METODY OGÓLNE/ORGANIZACYJNE

- Planowanie
- Polityka transportowa
- Edukacja



KATALOG DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM

Zdefiniowano ogólny katalog działań czy sposobów redukcji oddziaływania akustycznego w odniesieniu do poszczególnych źródeł hałasu. Wszystkie omawiane działania opatrzone etykietami nawiązującymi do słownika obowiązującego w ramach mechanizmu wymiany informacji i sprawozdawczości w UE (EIONET). Działania, zarówno te planowane jak i już zrealizowane, opisane poniższymi etykietami są przekazywane w ramach streszczenia POH do KE

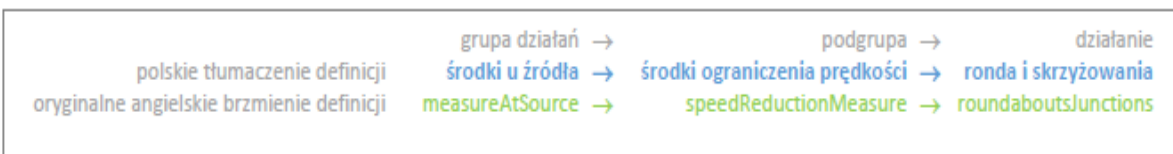
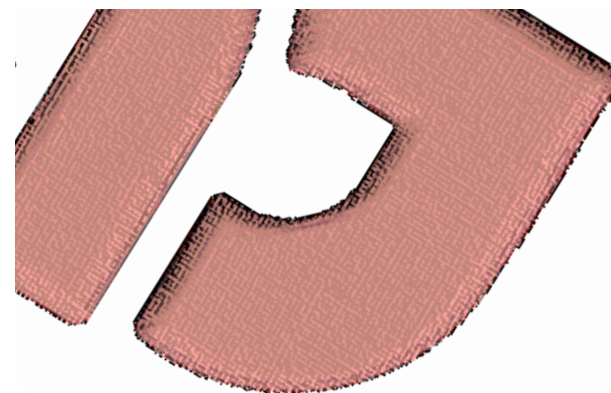


Tabela 8 Słownik działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem drogowym

oryginalne brzmienie definicji	polskie tłumaczenie definicji	odnośnik do opisu działania
measureAtSource	środki u źródła	
changeInEmissionLevels	zmiana poziomów emisji	
roadSurface	ciche nawierzchnie dróg	rozdział 8.1.1.2
lowNoiseTyres	opony o niskim poziomie hałasu	rozdział 8.1.1.6
quietEngines	ciche silniki	rozdział 8.1.1.6
exhaust	środki dotyczące wydechu	rozdział 8.1.1.6
quietPublicTransport	odnowienie floty transportu publicznego na cichszą	rozdział 8.1.1.5
timeRestriction	ograniczenie czasu pracy źródeł hałasu	
timeRestrictionHGV	ograniczenie czasowe dla pojazdów ciężkich	rozdział 8.1.1.3
timeRestrictionPassenger	ograniczenie czasowe dla pojazdów osobowych	rozdział 8.1.1.3
speedReductionMeasure	środki ograniczania prędkości	
speedReduction	zmniejszenie prędkości jazdy	rozdział 8.1.1.1
roundaboutsJunctions	ronda i skrzyżowania	rozdziały 8.1.1.1, 8.1.1.4
physicalTrafficCalming	fizyczne środki uspokojenia ruchu	rozdział 8.1.1.1
trafficCalmedZones	wyznaczenie stref z uspokojonym ruchem drogowym	rozdział 8.1.1.1
otherTrafficManagementMeasure	inne środki zarządzania ruchem	
publicTransportIncrease	ulepszenie pojazdów i infrastruktury transportu publicznego	rozdziały 8.1.1.3, 8.1.1.5, 8.3.1, 8.3.2
cyclingWalkingIncrease	poprawa infrastruktury dla ruchu rowerowego i pieszego	rozdziały 8.3.1, 8.3.2



DZIAŁANIA DŁUGOOKRESOWE W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM

Trwałe i skuteczne działania poprawiające stan klimatu akustycznego wymagają nie tylko znacznej ilości środków finansowych, ale przede wszystkim czasu i współdziałania wielu organów i instytucji, budowania świadomości i odpowiedzialności społecznej.

Skupiają się one m.in. na:

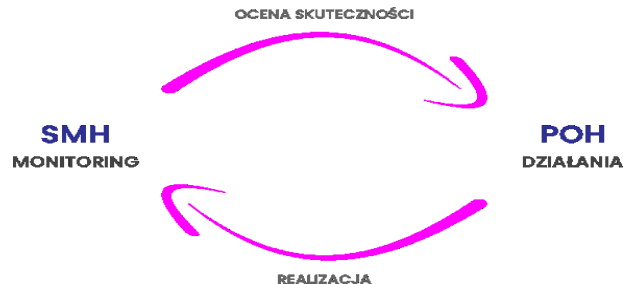
- zmniejszeniu ruchu pojazdów na drogach poprzez świadome kreowanie polityki transportowej,
- modernizacji torowisk i taboru kolejowego czy tramwajowego,
- przebudowie sieci transportowej (głównie dróg) z uwzględnieniem aspektów oddziaływania akustycznego – obwodnice miast,
- zrównoważonym rozwój ruchu lotniczego z uwzględnieniem nie tylko korzyści gospodarczych, ale także uwarunkowań środowiskowych,
- zmianach w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przywracających i/lub konstytuujących kompromis społeczny,
- edukacji i udziale społeczeństwa w prowadzeniu polityki ochrony przed hałasem, ale także w prowadzeniu polityki przestrzennej i gospodarczej,
- edukacji społeczeństwa w zakresie proekologicznych postaw i zachowania społecznego.



DANE WEJŚCIOWE

- jedynie dane o statusie zatwierdzonym są danymi zaakceptowanymi po zweryfikowaniu ich przez GIOŚ
- w przypadku danych ze strategicznych map hałasu bardzo istotną kwestią jest ostateczna wersja danych
- wykonawcy analiz akustycznych realizowanych w ramach POH (w celu zobrazowania sytuacji przed- i po- zastosowaniu danego środka minimalizującego oddziaływanie akustyczne) powinni w miarę możliwości wykonywać je w oprogramowaniu, w którym była sporządzana SMH - tak by zachować ciągłość obliczeń

Na etapie SMH nie ma możliwości sformułowania docelowych planowanych działań, które później wpisane zostaną w POH.



ZBIORY DANYCH PRZESTRZENNYCH

GRANICE ADMINISTRACYJNE

PROGRAM - DANE OGÓLNE

- Unikalny identyfikator programu działań NAP_IS_IDE

PROGRAM – DZIAŁANIE

PROGRAM – OBSZARY CICHE

- QA_ID_IDE - unikalne kody
- Program – obszary ciche dokumentacja

PROGRAM – WYNIKI MAP

PROGRAM – KONSULTACJE

PROGRAM – REZULTATY

REZULTATY ZDROWOTNE

PROGRAM – DANE OPISOWE



STRESZCZENIA

STRESZCZENIE POH ZAWIERAJĄCE DANE O PROGRAMIE NIEZBĘDNE DO PRZEKAZANIA KOMISJI EUROPEJSKIEJ

- aktualizacja i rozszerzenie zawartości dotychczasowych sprawozdań z uwagi na zmianę metodyki obliczeń na CNOSSOS-EU czy wprowadzenie wskaźników zdrowotnych
- poprawne przygotowanie arkuszy sprawozdawczych w postaci plików *.xls oraz warstw geopackage jako kluczowe elementy
- arkusze oraz warstwy geopackage generowane z bazy EHAŁAS-M na podstawie plików złożonych do GIOŚ
- raportowane pakiety danych (DF) podstawą do opracowania formatów wymiany danych zgodnie z wymaganiami Dyrektywy 2002/49/WE i Dyrektywy INSPIRE dotyczących POH; zalicza się tu: Plany działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem i obszary cisy (DF7_10) tj. hałasowe plany działań zgodne z wymaganiami Załącznika nr VI do Dyrektywy 2002/49/WE, wykonane dla głównych dróg, linii kolejowych, portów lotniczych i miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, dla których sporządzono strategiczne mapy hałasu, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów przyjętych do ich sporządzenia.

4 arkusze w formacie excel

(aglomeracje, lotniska, linie kolejowe, drogi główne)

2 warstwy w formacie danych geopackage

(obszary ciche, obszary opracowania POH)



STRESZCZENIE POH W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

W celu ułatwienia zrozumienia jej wymagane jest przygotowanie streszczenia dokumentu w sposób przystępny i w możliwie krótkiej formie, co wymaga często przeredagowania specjalistycznych określeń i pojęć.

Rozporządzenie w sprawie programów ochrony środowiska przed hałasem wskazuje następujące aspekty, z których streszczenie musi się składać:

1. podstawę prawną programu, cel programu i obszar objęty programem;
2. ogólne informacje o działaniach,
3. harmonogram realizacji poszczególnych działań.

Należy zwrócić uwagę, że dokument ten nie jest tożsamy ze streszczeniem przekazywanym do Komisji Europejskiej jednak powinien on być z nim w pełni zgodny.



ZBIORY DANYCH PRZESTRZENNYCH PRZEKAZYWANYCH GŁÓWNEMU INSPEKTOROWI OCHRONY ŚRODOWISKA

Sprawozdawczość (**system - baza EHALAS-M**)
należy przekazać następujące załączniki :

- dane przestrzenne w formacie *.shp:
 - Program - dane ogólne,
 - Program - działania,
 - Program - obszary ciche,
- dane tabelaryczne w formacie *.xls:
 - Program - dane ogólne,
 - Program - działania,
 - Program - obszary ciche,
 - Program - obszary ciche dokumentacja,
 - Program - wyniki map,
 - Program - konsultacje,
 - Program - rezultaty,
 - Program - rezultaty zdrowotne,
 - Program - dane opisowe.

*Kod zbioru_nazwa załącznika**
**Dane przestrzenne MUSZĄ być
spójne z danymi tabelarycznymi w
szczegółności w odniesieniu do
liczby obiektów oraz atrybutów np.
kodu TERYT!**

Rekomendacje dotyczące
tworzenia opisu przedmiotu
zamówienia w zakresie
programów ochrony
środowiska przed hałasem
(POH)

Autorzy opracowania



Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy
ul. Krasińskiego 5/11D 00-
548 Warszawa

AKUSTIX

AkustiX sp. z o.o.
ul. Wiosny Ługów 54,
62 - 081 Przeźmierowo

Zespół autorski
Patrycja Chęcińska
(kierownik tematu)

Joanna Cwik
Michał Gałuszka
Tomasz Kaczmarek
Piotr Kokowski
Bartosz Kozłowski
Piotr Książka
Przemysław Lewicki
Paweł Libiszewski
Agata Smerd
Piotr Świat



LEMITOR OCHRONA ŚRODOWISKA sp. z o.o.
ul. Jana Długosza 40
51-162 Wrocław

Nadzór merytoryczny
GIOŚ
Anna Taras
Katarzyna Wiśniewska
Paulina Pilaszek-Durlik

ZAKRES/FORMA/ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU

ZASADY SPORZĄDZANIA OPZ w tym: ogólne zasady wynikające z prawa zamówień publicznych, przedmiot zamówienia, CPV przedmiotu zamówienia, równowaga, prawa własności, dostępność, aspekty społeczne, środowiskowe i innowacyjne, zatrudnienie, termin

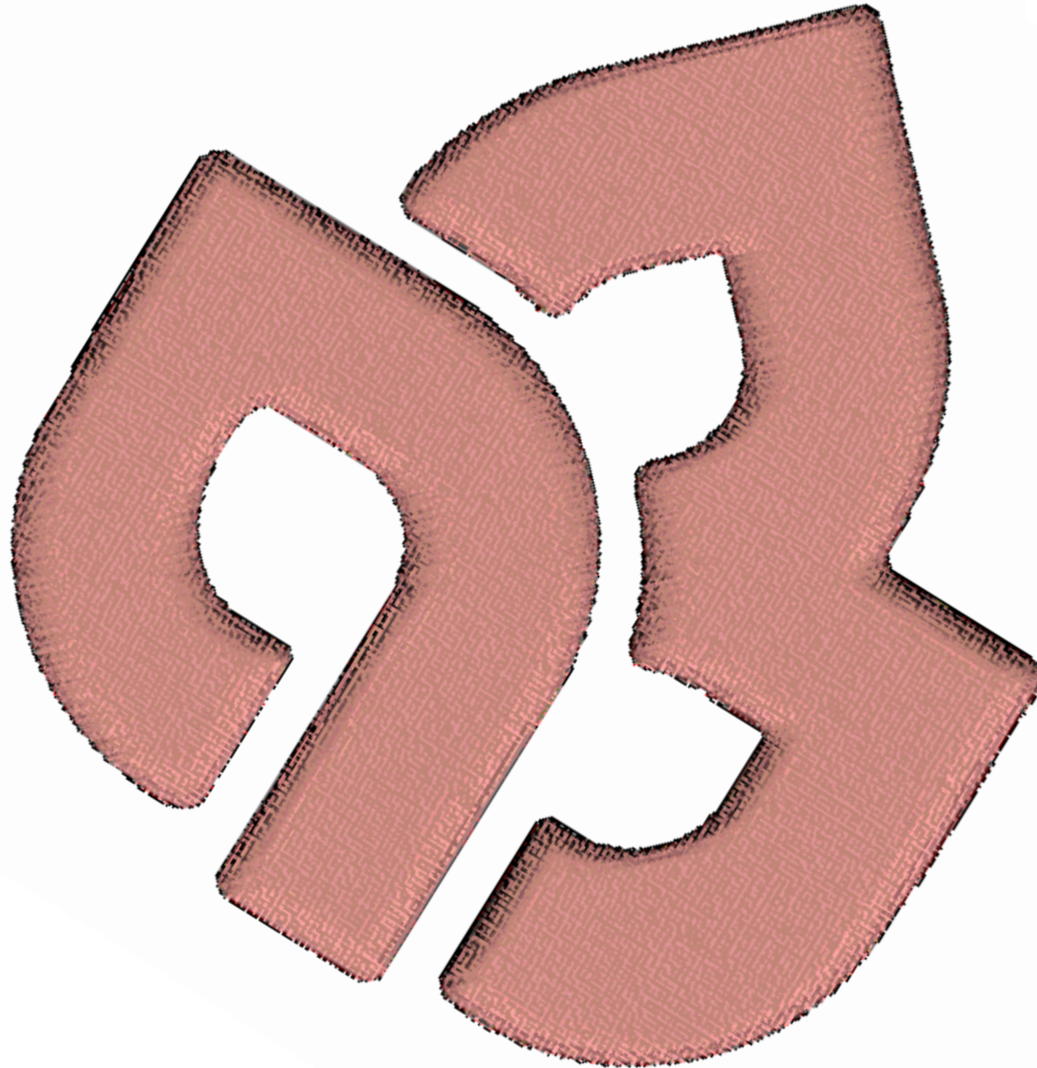
WARUNKI UDZIAŁU W POSTĘPOWANIU w tym: zdolność do występowania w obrocie gospodarczym, posiadanie uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów, sytuacja ekonomiczna lub finansowa, zdolność techniczna lub zawodowa

DOKUMENTY w tym podmiotowe środki dowodowe

KRYTERIA OCEN w tym: znaczenie kryteriów, cena oferty, doświadczenie, termin wykonania, okres gwarancji

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH





PRO
HAŁAS

Dziękujemy za uwagę!

Więcej informacji na www.lemitor.com.pl



facebook  www.facebook.com/Lemitor

Długosza 40, 51-162 Wrocław
tel/fax 71 325 25 90, 326 02 40
biuro@lemitor.com.pl

Filtrowa 27, 85-467 Bydgoszcz
bydgoszcz@lemitor.com.pl

Dąbrowskiego 26-27, 70-100
Szczecin
szczecin@lemitor.com.pl

